

Danmarkip naalagaaffiata inatsisaata tunngaviusup § 42-ni ikinnerussuteqartunik illersuinissamut aalajangersakkamut aallaaviatigut naapertuuttumik Inatsisartuni inatsisissatut siunnersuummik akuerineqarsimasumik, pisut aalajangersimasut ataasiakkaat minillugit, Inatsisartuni ikinnerussuteqartunit minnerpaamik ilaasortat pingajorarterutaannik amerlassusilinnit innuttaasunik taasititsissutigineqarsinnaanissaanik aalajangiisoqarsinnaanissaanik Naalakkersuisut UPA2017-imut inatsisissatut siunnersuusioqqullugit peqquneqarnissaanik Inatsisartunut aalajangiiffissatut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit)

Akissuteqaat

(Naalakkersuisut Siulittaasuat)

Siullermeerneqarnera

Aallarniutigalugu Naalakkersuisuniit Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit, aalajangiiffisassatut siunnersuuteqarneranut qutsavigaarput. Taanna inuinnaat naalakkersueqataanitsinni oqartussaaqataanermut inatsisiliortussaatitaanerup inuit qinigaanni, innuttaasut sinnerlugit aalajangiisartuni inissisimaneranut tunngavigisatsinnut naapertuuttumik ilusiligaanersoq pillugu oqallinnissamut tunngaviliivoq.

Inatsisartut aalajangiiffisassatut siunnersuummik saqqummiunneqartumik suliaqarnerannut atugassatut, Inatsisartut sulinerannut aalajangersakkamik, Tunngaviusumik Inatsimmi § 42-mut assingusumik atuutsitsilernissaq pillugu siunnersuut 1992-imi Inatsisartuni saqqummiunneqarsimammat Naalakkersuisunit eqqumaffigeqquneqarpoq.

Inatsisartut nunap inuisa naalakkersueqataanerannut ataatsimiititaliaasimasup siunnersuummut isumaliutissiissutaani oqaatigineqarpoq, amerlanerussuteqartut, tassalu Siumumiit aamma Inuit Ataqtigiinniit ilaasortat taamatut allannguinnissaq isumaqatiginngikkaat, oqartussaaqatigiinneq atuuttoq, tassalu innuttaasut sinniisaasa qinikkat nalinginnaasumik amerlanerussuteqartut tunngavigalugit aalajangiisarnerat ataqqineqarmat. Amerlanerussuteqartarnermi aalajangiinissaq, aammalu aalajangiinermi innuttaasut politikikkut katitigaanerannut naleqqunnissaa qulakkeerneqartarpoq.

Siunnersuut Inatsisartuni taasititsinikkut itigartinneqarpoq.

Tamatuma kingorna pissutsit amerlasuut allanngorsimapput. Tamatumunngalu ilanngullugu inuinnaat oqartussaaqatigiinnitsinnut naleqartitanik oqimaalutaasarnerup allatut ajornartumik taamanikkutut ikkunnaarsimasinnaalluni.

Naalakkersuisulli isumaat malillugu oqartussaaqatigiinnitsinni nalinginnaasumik amerlanerussuteqartarnerup atunnera ingerlaannartariaqarpoq: Aalajangigassat inatsisiliortutsinni, tassalu Inatsisartuni aalajangiiffigineqartassapput, Inatsisartuni inunnit

qinigaasuni politikikkut amerlanerussuteqarneq qinersisartut politikikkut amerlanerussuteqarnerinut ersiutaasarmat.

Inatsisartuni siunnersuummik assingusumik suliaqarsimanerup saniatigut Naalakkersuisunit oqaatigineqassaaq, 2009-mi namminersulernerup eqqunneqarnissaa sioqqullugu namminersulernissamut ataatsimiititaliarsuit assigiinngitsut marluusut suliaanni annertuuni, naalakkersuinikkut sulinitinni tunngaviusumik amerlanerussuteqartarnerup allanngortinneqarnissaa kissaatigineqarsimanngimmat.

Tamatumalu kingorna Inatsisartut, aamma Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaannut akuersimmata, nalinginnaasumik amerlanerussuteqartarneq atorunnaarsillugu aalajangersakkamik, Inuit Ataqatigiinniit Peter Olsenip siunnersuutigisaata assinganik atuutsitsisoqalernissaanut siunnersuuteqartoqarsimanngilaq.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut oqartariaqarput, Inatsisartut sulinerannut inatsimmi maanna atuuttumi aamma amerlanerussuteqartut aalajangigaasa atuunnissaat politikikkut annertuumik taperserpeqarsimammat.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut isumaqarput, inunnik taasititsisarnerit atorneqarnerat oqartussaaqatigiilluta sulinitinnut pingaarutillit ilaattut isigineqartariaqartoq. Soorunami Inatsisartut inunnik taasititsisoqarnissaanik aalajangiisarnissaat periarfissaqartinneqassaaq, soorlu apeqqutit pingaarutillit, innuttaasunut nalinginnaasumik annertuumillu isumaqartut pineqartillugit.

Periarfissaq taanna arlaleriarluni oqartussaaqataanitta oqaluttuarisaanerani atorneqartarsimavoq. Assersuutigalugu namminersornerulernissap eqqunneqarnissaa, Kalaallit Nunaata EF-imit aninissaa aammalu kingullermik 2008-mi namminersulernissap eqqunneqarnissaa inunntut taasissutigitinneqarput. Kiisalu Kalaallit Nunaat namminersulerpat, tamanna Kalaallit Nunaanni inuit taasitinneqarnerisigut akuerineqassasoq namminersorneq pillugu inatsimmi aalajangersarneqarsimavoq.

Inatsisartut aamma Naalakkersuisut pillugit inatsit Naalakkersuisut isumaat malillugu Inatsisartut inuit taasitinneqarnissaannut politikikkut apeqqummik nassiussinissamik aalajangiinissaannut tunngavissamik pisariaqartinneqartumik imaqarpoq. Taamatuttaaq Inatsisartut sulinerannut maleruagassat atuuttut malillugit, Inatsisartuni ilaasortat kikkulluunniit politikikkut apeqqutit pillugit innuttaasunik taasititsinissamik siunnersuuteqarnissamut periarfissaqarput.

Tamatuma kingorna politikikkut apeqqummut inunnik taasititsisoqassanersoq Inatsisartunit tamarmiusunit aalajangiiffigineqassaaq, Inatsisartuni ikinnerussuteqartuinnarnit aalajangerneqarani.

Naggasiutigalugu Naalakkersuisunit erseqqissaatigissavarput, Inatsisartut sulinerannut maleruagassani amerlanerussuteqartut qulakkeeriffigineqarnerisa saniatigut aamma, inatsisissatut aalajangiiffigisassatullu siunnersuutit ataasiakkaat peqqissaartumik suliarineqarnissaat qulakkeerneqartarmat. Ilaatigut akuerineqannginnerminni imaluunniit itigartinneqannginnerminni Inatsisartuni arlaleriarlutik suliarineqartussaapput, tassani

isumaqatiginninniarnit, siunnersuutit itisiliiffiusumik misissorneqarnerat immaqalu politikikkut partiit akimorlugit isumaqatigiinnerit aqqusaarneqarnissaannut periarfissiiffigineqartarlutik.

Oqaaseqaatit taaneqartut innersuussutigalugit, aalajangiiffigisassatut siunnersuummut saqqummiunneqartumut Naalackersuisunit inassutigineqarsinnaangilaq.

Naalackersuisut isumaqarput, inuit taasitinneqarsinnaanerinit periarfissaq pigiinnarneqartariaqartoq, tamatumalu aamma Inatsisartuni aalajangiiffigineqartarnera ingerlaannartariaqartoq. Taanna annertunerusumik isigalugu nunani avannarlerni allani inuit taasitinneqartarnerinit tunngaviusunut maleruagassanullu assinguvoq, tassani Danmark aamma Savalimmiut kisimik pineqaratik.

Naalackersuisut taamatut oqaaseqarlutik aalajangiiffigisassatut siunnersuutip Inatsisartuni suliarineqarnerani oqalliseqataanissartik qilanaaraat.